QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC TIẾNG VIỆT CHO NGƯỜI NƯỚC NGOÀI TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC VIỆT NAM: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

Cao Thị Tường Khanh
Học viện An ninh nhân dân

Tóm tắt: *Trên cơ sở hệ thống hóa cơ sở lý luận và khảo sát thực tiễn, nghiên cứu làm rõ thực trạng quản lý các yếu tố liên quan đến mục tiêu đào tạo, chương trình, đội ngũ giảng viên, tổ chức dạy học, kiểm tra đánh giá và các điều kiện hỗ trợ. Kết quả nghiên cứu cho thấy hoạt động quản lý dạy học tiếng Việt đã đạt được những kết quả tích cực, song vẫn còn một số vấn đề cần tiếp tục điều chỉnh và hoàn thiện. Từ những phân tích trên, nghiên cứu đề xuất một số giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo tiếng Việt cho người nước ngoài tại các trường đại học Việt Nam.*

Từ khóa: *Quản lý; Hoạt động dạy học; Tiếng việt; Người nước ngoài; Đại học*

MANAGING VIETNAMESE LANGUAGE TEACHING ACTIVITIES FOR FOREIGN LEARNERS AT VIETNAMESE UNIVERSITIES: CURRENT STATUS AND PROPOSED SOLUTIONS

Abstract: *Based on a systematic review of theoretical foundations and an empirical investigation, this study examines the current status of managing key aspects related to training objectives, curriculum, teaching staff, teaching organization, assessment, and supporting conditions for Vietnamese language teaching to foreign learners at Vietnamese universities. The findings indicate that the management of Vietnamese language teaching activities has achieved several positive outcomes; however, some aspects still require further adjustment and improvement. Based on the analysis, the study proposes feasible solutions to enhance management effectiveness, thereby contributing to improving the quality of Vietnamese language training for foreign learners at Vietnamese universities.*

Keywords*: Management; Teaching and learning activities; Vietnamese language; Foreign learners; Universities.*

Nhận bài: 12/06/2026 Phản biện: 12/07/2026 Duyệt đăng: 15/07/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế diễn ra ngày càng sâu rộng, quốc tế hóa giáo dục đại học đã trở thành xu hướng phát triển tất yếu của nhiều quốc gia, trong đó có Việt Nam. Cùng với đó, nhu cầu học tiếng Việt của người nước ngoài không chỉ nhằm đáp ứng yêu cầu giao tiếp hằng ngày mà còn phục vụ học tập, nghiên cứu chuyên môn, hoạt động nghề nghiệp và quá trình hòa nhập với môi trường văn hóa – xã hội Việt Nam. Điều này đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với chất lượng đào tạo tiếng Việt như một ngoại ngữ tại các cơ sở giáo dục đại học.

Trong hệ thống các yếu tố bảo đảm chất lượng đào tạo, công tác quản lý hoạt động dạy học giữ vai trò quyết định trong việc tổ chức, điều hành và kiểm soát toàn bộ quá trình đào tạo. Quản lý hiệu quả không chỉ góp phần xây dựng chương trình đào tạo phù hợp, phát triển đội ngũ giảng viên, đổi mới phương pháp giảng dạy và kiểm tra, đánh giá mà còn tạo môi trường học tập thuận lợi, đáp ứng nhu cầu đa dạng của người học nước ngoài. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy hoạt động quản lý dạy học tiếng Việt tại nhiều trường đại học ở Việt Nam vẫn còn những hạn chế như thiếu sự đồng bộ trong xây dựng chương trình, chưa thống nhất về chuẩn đầu ra, công tác kiểm tra, đánh giá còn phân tán và việc ứng dụng công nghệ trong quản lý chưa được triển khai hiệu quả. Bên cạnh đó, các nghiên cứu hiện nay chủ yếu tập trung vào phương pháp giảng dạy hoặc phát triển chương trình đào tạo tiếng Việt, trong khi những nghiên cứu chuyên sâu về quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài còn tương đối hạn chế.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài

Quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài là quá trình tác động có mục đích, có kế hoạch và có tổ chức của chủ thể quản lý đến toàn bộ các thành tố của quá trình dạy học nhằm bảo đảm việc thực hiện mục tiêu đào tạo, nâng cao chất lượng giảng dạy và đáp ứng nhu cầu học tập của người học trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Hoạt động này được triển khai thông qua các chức năng cơ bản của quản lý gồm lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo và kiểm tra, đánh giá đối với các hoạt động dạy học tiếng Việt tại cơ sở đào tạo.

Nội dung quản lý bao gồm nhiều lĩnh vực có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Trước hết, quản lý mục tiêu đào tạo nhằm xác định rõ chuẩn đầu

ra về năng lực sử dụng tiếng Việt theo từng cấp độ, bảo đảm sự thống nhất giữa mục tiêu chương trình, học phần và yêu cầu thực tiễn của người học. Quản lý chương trình đào tạo tập trung vào việc xây dựng, cập nhật và hoàn thiện chương trình, giáo trình, học liệu theo hướng hiện đại, phù hợp với đặc điểm ngôn ngữ, văn hóa và mục đích học tập của người nước ngoài. Bên cạnh đó, quản lý đội ngũ giảng viên hướng đến tuyển dụng, bồi dưỡng và phát triển năng lực chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, năng lực ứng dụng công nghệ thông tin và năng lực giao tiếp liên văn hóa để đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

Quản lý hoạt động dạy học còn bao gồm việc tổ chức thực hiện kế hoạch giảng dạy, đổi mới phương pháp dạy học, kiểm tra hồ sơ chuyên môn, dự giờ và đánh giá chất lượng giảng dạy của giảng viên. Đồng thời, công tác quản lý cần quan tâm đến hoạt động học tập của người học thông qua tuyển sinh, tổ chức lớp học, quản lý chuyên cần, tư vấn học tập và hỗ trợ người học thích nghi với môi trường giáo dục tại Việt Nam. Bên cạnh đó, việc quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả học tập cần bảo đảm tính khách quan, công bằng và phản ánh đúng năng lực sử dụng tiếng Việt của người học. Ngoài các hoạt động chuyên môn, quản lý cơ sở vật chất, học liệu số và các hoạt động trải nghiệm văn hóa như câu lạc bộ tiếng Việt, giao lưu văn hóa và tham quan thực tế cũng là những nội dung quan trọng góp phần tạo môi trường học tập tích cực, giúp người học phát triển đồng thời năng lực ngôn ngữ và năng lực giao tiếp liên văn hóa. Như vậy, quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài là một hệ thống quản lý tổng thể, tác động đồng bộ đến các yếu tố của quá trình đào tạo nhằm bảo đảm chất lượng, nâng cao hiệu quả dạy học và đáp ứng yêu cầu quốc tế hóa giáo dục đại học ở Việt Nam.

2.2. Thực trạng Quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài tại các trường đại học Việt Nam

Kết quả khảo sát cho thấy công tác quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài tại các trường đại học Việt Nam đã có nhiều chuyển biến tích cực nhưng vẫn còn những hạn chế cần tiếp tục hoàn thiện. Về quản lý mục tiêu đào tạo, đa số các cơ sở đào tạo đã xác định mục tiêu tương đối rõ ràng, hướng đến phát triển năng lực giao tiếp tiếng Việt và đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu, làm việc của người học nước ngoài. Tuy nhiên, việc xây dựng chuẩn đầu ra giữa các cơ sở đào tạo chưa thống nhất, một số chương trình chưa cụ thể hóa mục tiêu theo từng trình độ năng lực, dẫn đến khó khăn trong công tác quản lý và đánh giá kết quả học tập.

Đối với quản lý chương trình đào tạo, nhiều trường đã quan tâm cập nhật nội dung giảng dạy theo hướng tăng cường thực hành giao tiếp và lồng ghép yếu tố văn hóa Việt Nam. Mặc dù vậy, mức độ cập nhật giữa các chương trình còn chưa đồng đều, giáo trình và học liệu ở một số đơn vị chưa được chuẩn hóa, chưa đáp ứng đầy đủ sự đa dạng về trình độ, mục đích và đặc điểm của người học nước ngoài.

Về quản lý đội ngũ giảng viên, phần lớn giảng viên có trình độ chuyên môn phù hợp và giàu kinh nghiệm giảng dạy tiếng Việt cho người nước ngoài. Các trường cũng đã triển khai nhiều hoạt động bồi dưỡng chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm. Tuy nhiên, cơ hội tham gia đào tạo chuyên sâu về phương pháp dạy tiếng Việt như một ngoại ngữ, ứng dụng công nghệ số và năng lực giao tiếp liên văn hóa vẫn còn hạn chế.

Trong quản lý hoạt động giảng dạy, các trường cơ bản thực hiện đầy đủ việc xây dựng kế hoạch giảng dạy, phân công giảng viên, kiểm tra hồ sơ chuyên môn và dự giờ định kỳ. Phương pháp dạy học từng bước được đổi mới theo hướng lấy người học làm trung tâm, kết hợp với việc ứng dụng công nghệ thông tin và các nền tảng học tập trực tuyến. Tuy nhiên, mức độ chuyển đổi số còn khác nhau giữa các cơ sở đào tạo và chưa khai thác hiệu quả các công cụ hỗ trợ dạy học hiện đại.

Đối với công tác kiểm tra, đánh giá, các hình thức đánh giá được đa dạng hóa thông qua đánh giá thường xuyên, giữa kỳ và cuối kỳ. Tuy nhiên, việc xây dựng chuẩn đánh giá theo năng lực giao tiếp và chuẩn đầu ra chưa thật sự thống nhất, ngân hàng đề thi còn thiếu tính chuẩn hóa, ảnh hưởng đến độ tin cậy và khả năng so sánh kết quả giữa các cơ sở đào tạo. Bên cạnh đó, điều kiện cơ sở vật chất đã được cải thiện với hệ thống phòng học, thiết bị trình chiếu, học liệu và phần mềm quản lý đào tạo ngày càng được đầu tư, song vẫn còn chênh lệch giữa các trường về mức độ hiện đại và khả năng đáp ứng yêu cầu đào tạo.

2.3. Giải pháp quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài tại các trường đại học Việt Nam

2.3.1. Đổi mới xây dựng chương trình theo năng lực giao tiếp

Đổi mới xây dựng chương trình dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài theo hướng phát triển

năng lực giao tiếp là yêu cầu cần thiết nhằm nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng sự đa dạng về nhu cầu học tập của người học trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Các trường đại học cần tổ chức rà soát, điều chỉnh và hoàn thiện chương trình theo hướng lấy năng lực sử dụng tiếng Việt trong các tình huống thực tế làm mục tiêu trung tâm, thay vì chỉ tập trung vào việc cung cấp kiến thức ngôn ngữ. Chương trình cần được xây dựng dựa trên chuẩn đầu ra cụ thể, phân chia theo các trình độ năng lực phù hợp với từng nhóm đối tượng người học.

Bên cạnh việc bảo đảm sự cân đối giữa các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết, chương trình cần tăng cường nội dung giao tiếp thực hành, kiến thức văn hóa, xã hội Việt Nam và các tình huống sử dụng tiếng Việt trong môi trường học thuật, nghề nghiệp và đời sống. Đồng thời, các cơ sở đào tạo cần thường xuyên cập nhật giáo trình, học liệu, ứng dụng công nghệ số và đa dạng hóa phương thức tổ chức dạy học nhằm tạo môi trường học tập linh hoạt, hiệu quả. Việc đổi mới chương trình theo năng lực giao tiếp không chỉ giúp người học nâng cao khả năng sử dụng tiếng Việt mà còn góp phần nâng cao tính phù hợp, khả năng thích ứng và chất lượng đào tạo tiếng Việt cho người nước ngoài tại các trường đại học Việt Nam.

2.3.2. Phát triển đội ngũ giảng viên

Phát triển đội ngũ giảng viên là giải pháp có vai trò quyết định trong việc nâng cao chất lượng dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài tại các trường đại học. Các cơ sở đào tạo cần xây dựng chiến lược phát triển đội ngũ theo hướng chuẩn hóa về trình độ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm và năng lực giảng dạy tiếng Việt như một ngoại ngữ. Công tác tuyển dụng, bố trí và sử dụng giảng viên cần được thực hiện phù hợp với yêu cầu của chương trình đào tạo và đặc điểm của người học quốc tế.

Bên cạnh việc nâng cao trình độ chuyên môn về ngôn ngữ học và phương pháp giảng dạy, các trường cần thường xuyên tổ chức các chương trình bồi dưỡng về đổi mới phương pháp dạy học, ứng dụng công nghệ thông tin, thiết kế học liệu số và kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển năng lực. Đặc biệt, giảng viên cần được trang bị kiến thức, kỹ năng về giao tiếp liên văn hóa nhằm hiểu rõ sự khác biệt về ngôn ngữ, tư duy và đặc điểm tâm lý của người học đến từ các quốc gia khác nhau. Đồng thời, cần tạo điều kiện để giảng viên tham gia nghiên cứu khoa học, trao đổi học thuật, hợp tác quốc tế và chia sẻ kinh nghiệm chuyên môn, qua đó hình thành đội ngũ giảng viên tiếng Việt chuyên nghiệp, đáp ứng yêu cầu quốc tế hóa giáo dục đại học.

2.3.3. Đổi mới phương pháp quản lý hoạt động dạy học

Đổi mới phương pháp quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài là yêu cầu cần thiết nhằm nâng cao hiệu quả điều hành, tổ chức và kiểm soát quá trình đào tạo trong các trường đại học. Các cơ sở đào tạo cần chuyển từ phương thức quản lý hành chính truyền thống sang quản lý theo hướng hiện đại, lấy chất lượng và hiệu quả đào tạo làm trung tâm. Trong đó, cần tăng cường ứng dụng công nghệ số thông qua việc triển khai các hệ thống quản lý học tập (LMS), phần mềm quản lý đào tạo và hồ sơ điện tử nhằm hỗ trợ công tác lập kế hoạch, tổ chức giảng dạy, theo dõi tiến trình học tập và đánh giá kết quả của người học.

Bên cạnh đó, các trường cần xây dựng cơ chế giám sát, đánh giá hoạt động dạy học dựa trên dữ liệu, kết hợp giữa kiểm tra định kỳ và phản hồi thường xuyên từ giảng viên, người học. Việc ứng dụng các công cụ quản lý trực tuyến giúp nhà trường kịp thời phát hiện những khó khăn trong quá trình triển khai chương trình, từ đó đưa ra các biện pháp điều chỉnh phù hợp. Đồng thời, cần tăng cường quyền tự chủ chuyên môn cho giảng viên gắn với trách nhiệm thực hiện mục tiêu đào tạo, khuyến khích đổi mới phương pháp giảng dạy và chia sẻ kinh nghiệm chuyên môn. Đổi mới phương pháp quản lý hoạt động dạy học không chỉ góp phần nâng cao tính minh bạch, hiệu quả trong quản lý mà còn tạo môi trường đào tạo linh hoạt, đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số và quốc tế hóa giáo dục đại học.

2.3.4. Đổi mới kiểm tra đánh giá.

Đổi mới kiểm tra, đánh giá trong dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài là giải pháp quan trọng nhằm bảo đảm tính khách quan, khoa học và phản ánh đúng năng lực sử dụng tiếng Việt của người học. Các trường đại học cần chuyển từ phương thức đánh giá chủ yếu dựa trên việc kiểm tra kiến thức ngôn ngữ sang đánh giá toàn diện năng lực giao tiếp, khả năng vận dụng tiếng Việt trong các tình huống thực tiễn. Hệ thống đánh giá cần được xây dựng gắn với chuẩn đầu ra của chương trình, xác định rõ các tiêu chí về năng lực nghe, nói, đọc, viết và khả năng sử dụng tiếng Việt trong môi trường học thuật, nghề nghiệp và đời sống.

Bên cạnh đánh giá kết quả cuối cùng, cần tăng cường đánh giá quá trình thông qua các hoạt động học tập, bài tập thực hành, thảo luận, thuyết trình và các nhiệm vụ giao tiếp nhằm theo dõi sự tiến bộ của người học. Các cơ sở đào tạo cần xây dựng ngân hàng đề thi chuẩn hóa, đa dạng hóa hình thức kiểm tra và ứng dụng công nghệ trong tổ chức đánh giá để nâng cao tính chính xác, minh bạch và độ tin cậy của kết quả. Đồng thời, việc phân tích kết quả đánh giá cần được sử dụng như một cơ sở quan trọng để điều chỉnh chương trình, phương pháp giảng dạy và hoạt động hỗ trợ người học, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo tiếng Việt cho người nước ngoài trong các trường đại học Việt Nam.

2.3.5. Tăng cường môi trường học tiếng Việt

Tăng cường môi trường học tiếng Việt là giải pháp quan trọng nhằm tạo điều kiện để người học nước ngoài được thực hành, vận dụng ngôn ngữ trong các bối cảnh giao tiếp thực tế, qua đó nâng cao hiệu quả tiếp thu và khả năng sử dụng tiếng Việt. Các trường đại học cần xây dựng môi trường học tập mở, kết hợp giữa hoạt động dạy học trên lớp với các hoạt động trải nghiệm, giao lưu văn hóa và thực hành ngôn ngữ ngoài lớp học. Việc tổ chức các câu lạc bộ tiếng Việt, chương trình giao lưu giữa người học nước ngoài với sinh viên Việt Nam, hoạt động tham quan, trải nghiệm văn hóa, lịch sử và đời sống xã hội Việt Nam sẽ tạo thêm cơ hội sử dụng tiếng Việt tự nhiên, nâng cao hứng thú học tập.

Bên cạnh đó, các cơ sở đào tạo cần phát triển các hoạt động ngoại khóa gắn với mục tiêu đào tạo, khuyến khích người học tham gia vào các tình huống giao tiếp đa dạng nhằm hình thành năng lực ngôn ngữ và năng lực giao tiếp liên văn hóa. Môi trường học tiếng Việt không chỉ giúp người học củng cố kiến thức ngôn ngữ mà còn góp phần tăng cường sự hiểu biết về văn hóa Việt Nam, khả năng thích nghi với môi trường học tập và sinh sống tại Việt Nam. Đây cũng là yếu tố quan trọng góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và xây dựng hình ảnh tiếng Việt như một phương tiện kết nối văn hóa trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

III. KẾT LUẬN

Quản lý hoạt động dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài là yếu tố có ý nghĩa quyết định đối với việc bảo đảm chất lượng đào tạo tại các trường đại học Việt Nam. Kết quả nghiên cứu cho thấy công tác quản lý đã đạt được nhiều kết quả tích cực trong xây dựng chương trình, phát triển đội ngũ và tổ chức dạy học; tuy nhiên, vẫn còn tồn tại một số hạn chế về tính đồng bộ của chương trình, năng lực đội ngũ, phương thức kiểm tra đánh giá và cơ chế quản lý. Trên cơ sở đó, các giải pháp được đề xuất như hoàn thiện cơ chế quản lý, đổi mới chương trình, phát triển giảng viên, chuyển đổi phương thức quản lý và tăng cường hợp tác quốc tế có tính khả thi, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo tiếng Việt cho người nước ngoài, đáp ứng yêu cầu quốc tế hóa giáo dục đại học trong giai đoạn hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Nguyễn Ngọc Quang (1989). Những khái niệm cơ bản về lý luận quản lý giáo dục. Hà Nội: Trường Cán bộ Quản lý Giáo dục Trung ương I.

Trần Kiểm (2016). Những vấn đề cơ bản của khoa học quản lý giáo dục. Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.

Richards, J. C. (2017). Curriculum Development in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.

Brown, H. D. (2007). Principles of Language Learning and Teaching (5th ed.). New York: Pearson Education.

Harmer, J. (2015). The Practice of English Language Teaching (5th ed.). Harlow: Pearson Education Limited.